

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
АУДИТУ І ЗВІТНОСТІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ**

**Матеріали першої міжнародної науково-
практичної конференції**

**26-28 квітня 2010 р.
м. Ужгород**

Ужгород, УжНУ, 2010

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський
національний університет"
Закарпатська торгово-промислова палата
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Вища школа менеджменту у Ледніці і Зеленій Гурі (Польща)
Молдавська економічна академія, м. Кишинів (Молдова)
Європейський політехнічний інститут, м. Куновіце (Чехія)
Ніредьхаза, Вища школа, факультет економічних і суспільних наук
(Угорщина)
Технічний університет, м. Кошіце (Словацьчина)**

Місюда В.П., член-кор. НАН України, д.е.н., професор, Ужгородський національний університет (голова);
Даньків І.Я., к.е.н., професор, Ужгородський національний університет (заступник голови);
Бондар М.І., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені
Валіда Германа;
Бутинець Ф.Ф., д.е.н., професор, Житомирський державний технологічний університет;
Голов С.Ф., д.е.н., Федерация професійних бухгалтерів і аудиторів України;
Давидов Г.М. – д.е.н., професор, Кіровоградський національний технічний університет;
Кідряцька Л.М., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені
Валіда Германа;
Лазарюшина І.Л., д.е.н., професор, Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне;

Лучке М.Г., д.е.н., професор, Тернопільська філія Європейського університету;
Максимова В.Ф., д.е.н., професор, Одеський національний економічний університет;
Міх С.В., д.е.н., професор, Київський національний торгово-економічний університет;
Напаловська Л.В., д.е.н., професор, Київський національний торгово-економічний університет;

Пантелєєв В.П., д.е.н., професор, Національна академія статистики, обліку і аудиту;
Петрик О.А., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені
Валіда Германа;
Рудницький В.С., д.е.н., професор, Львівська комерційна академія;
Сайко С.В., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені
Валіда Германа;
Ткаченко Н.М., д.е.н., професор, Національний університет харчових технологій, м. Київ.

Відповідальний за випуск: Даньків І.Я.
Технічний секретар оргкомітету: Мотак О.В.

Удосконалення освіти, аналіз, аудиту і звітності у сучасних умовах
глобалізаційних процесів у світовій економіці [Текст]: Матеріали першої міжнародної
науково-практичної конференції: Ужгород, 26-28 квітня 2010 р. / М-во освіти і науки
України, Ужгородський національний університет; Віновий ред. І.Я. Даньків. –
Ужгород: УжНУ, 2010. – 378с.

Збірник містить між доповіді вітчизняних та іноземних учасників, які були позашкільними на
першій міжнародній науково-практичній конференції «Удосконалення освіти, аналіз, аудиту і
звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці», що відбулась 26-28
квітня 2010 р. в м. Ужгороді. У збірнику наведено тирокс кожен пункт теоретичних та
прикладних аспектів освіти, аналізу, аудиту, звітності та інших економічних напрямів.
Для студентів, науковців, а також фахівців-практиків усіх галузей економіки.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених
фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевих термінологій, імен власних, інших
відомостей.

©Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», 2010

**СВІТОВА ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ
ДОХОДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УГОРЩИНІ**

Алмаш Ллойдла, к.е.н., доцент
Ніредьхазський Інститут, Угорщина

Виступаючи перед студентами університету на початку березня голова
Міжнародного валютного фонду Домінік Стросс Канн, заявив що вважас
неминучим новий фінансовий спад, однак не дав чіткого прогнозу, щодо його
природи та часу.
В цей же час колишній голова Фонду прогнозує банкрутство деяких
держав, в списку яких присутня і Україна, і Угорщина.

Не вражають оптимізмом і фінансові аналітики та спеціалісти бухгалтеру.
Так, відповідно аналізу стану економіки 90 країн, проведеного в 2009 році
ОССА (найбільшої в світі асоціації фінансистів ті бухгалтерів) на шлях
оновлення і зростання ступлять тільки деякі країни Азії та Африки, в той час як
економіку США та Європи очікує стагнація. Особливим буде скорочення
експорту в країнах східної та центральної Європи.

На жаль, під сумнівом й прогноз минулого року щодо зростання
економіки Угорщини в другій половині 2010 року, вважали очікується спад ВВП
в розмірі 0,6-0,9%. За останні п'ять років (див. табл. 1) майже втричі зросла
кількість підприємств, проти яких порушено справи в зв'язку з
сплатоспроможністю. Фінансові аналітики, аудитори пояснюють таке стрімке
зростання, особливо в 2009 році, тим що й так на склади внутрішні умови
досполадарювання накладалася світова фінансова криза.

Таблиця 1 Кількість справ порушених в зв'язку з неплатоспроможністю
підприємств в Угорщині у 2004-2009 роках

Рік	Кількість справ	Зростання в процентах до попереднього року
2004	12 083	
2005	12 783	5,79%
2006	15 058	17,80%
2007	18 679	24,05%
2008	21 245	13,74%
2009	29 136	37,14%

В 2009 році значно зросла кількість справ порушених в зв'язку з
неплатоспроможністю підприємств, більше 5%-ті суб'єктів підприємництва
країни не змогли погасити свої зобов'язаності і в подальшому не очікується
поращень в цьому напрямку. Найбільш проблематичними, ризиковими
галузями залишається будівництво, а також роздрібно та гуртова торгівля.
Серед справ, порушених в зв'язку з неплатоспроможністю підприємств,
майже половину складають справи про ліквідацію підприємств. Зміни до
закона про банкрутство в 2009 році привели до збільшення кількості

Інструменти, прилади та інвентар; 3 Стр.

- Тварини;
- Багаторічні насадження;
- Інші основні засоби.

Класифікацію, запропоновану діючим законодавством, на нашу думку, не можна назвати досить докладною, тобто такою, яка дозволила б однозначно й безпомилково віднести об'єкти основних засобів до тієї чи іншої групи. Крім того, вище наведена класифікація не пов'язана з порядком нарахування амортизації, тобто до об'єктів будь-якої групи може бути застосовано будь-який із передбачених стандартом метод нарахування амортизації.

На більш високому теоретичному рівні ряд вчених, у тому числі Тарасим П.М., Єфименко Т.І., Журавель Г.П., Кобильська О.І., Хомин П.Я., Чабанова Н.В. та інші пропонують до використання таку класифікацію основних засобів: за функціональним призначенням, за галузевим ознакою, за використанням, за належністю, за натурально-матеріальним складом, що використовується як умова визнання активу – надходження економічних вигод

Залишимо для окремого дослідження та обговорення питання порівняння дефініцій «основні засоби» й «основні фонди», натомість розглянемо класифікацію останніх, визначену чинним законодавством:

група 1 - будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої, в тому числі житлові будинки та їх частини (квартири і місця загального користування), вартість капітального покращення землі;

група 2 - автомобільний транспорт та вузли (занесені частини) до нього, меблі, побутові електронні, оптичні, електромеханічні прилади та інструменти, інше конторське (офісне) обладнання, устаткування та прилади до нього;

група 3 - буде-які інші основні фонди, не включені до груп 1, 2 і 4;

група 4 - електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, їх програмне забезпечення, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, телефони (у тому числі сотові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує вартість малих цінних товарів (предметів).

Алмаші Л.

Світова фінансова криза та її вплив на формування доходності підприємств в Угорщині

5

Андрющенко Г.О.

До питання факторів, які впливають на організацію бухгалтерського обліку малих підприємств

7

Бабіська С.Я.

Організація обліку в управлінні капіталом корпоративної торговельної мережі

9

Бабіч І.І.

Проблеми організації внутрішньогосподарського контролю в сільськогосподарському виробництві

11

Баланюк І.Ф.

Фінансові результати діяльності агроформувань регіону

Бандура З.Л.

Внутрішня звітність в системі управлінського обліку

14

Баранік О.О.

Визнання інвестиційної нерухомості

15

Белівець Л.А., Дужин В.А.

Закон «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине»: что нужно изменить

18

Бідан І.А.

Оцінка вартості інтелектуальних ресурсів: технологія організації

20

Білюк О.О.

Особливості обліку кредитів в іноземній валюті

22

Бойко В.В.

Облік фінансових результатів: питання термінології

25

Бондар М.І.

Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у підвищенні ефективності діяльності підприємства

27

Борисюк О.С.

Гудвил як об'єкт бухгалтерського обліку

31

Борнішкова О.О.

Внутрішня оперативна звітність в АПК

33

Бридул О.М.

Напрями побудови комп'ютерної інформаційної системи аналізу (КІСА) діяльності корпорацій

35

Бродська І.І.

Проблеми функціонування ринку оціночних послуг

37

Бучко Г.В.

Для кого та для чого потрібна система внутрішньогосподарського

39

75	<i>Данканч Т.П.</i> Облік формування та реалізації типу продукту типу паропомп:
78	<i>Даньке В.И.</i> Організація і методика
82	<i>Даньке И.А., Шверя Я.В.</i> Самооцінка операційних ризиків суб'єктів господарювання закарпатської області
84	<i>Демько І. О.</i> Споріднена ліверсифікація як засіб управління гнучкістю підприємства
86	<i>Деренська Я.М.</i> Контроль у системі проектного управління
88	<i>Дюрішук Катлан (Gyritcska Katalin)</i> (Оподаткування підприємств та реформи податкової системи в 2010 році (угорською мовою) - Adóreform és a 2010. évi adóváltozások
90	<i>Іванченко П.М.</i> Передумови створення моделі управлінського обліку
92	<i>Іванченко Ю.М.</i> Передумови визнання діяльності допоміжного виробництва звітним сегментом
94	<i>Єдокімов В.В.</i> Внутрішньо-системні зв'язки бухгалтерського обліку та економічного аналізу в межах інформаційної системи підприємства
96	<i>Єтані Т.О.</i> Класифікація дебіторської заборгованості відповідно до об'єктів виникнення зобов'язань
98	<i>Жигель І.В.</i> Теорія та методологія бухгалтерського обліку в інституційному середовищі соціально орієнтованої ринкової економіки
101	<i>Жук І.І.</i> Гармонізація і стандартизація обліку й звітності дебіторської заборгованості
104	<i>Жук О.І.</i> Організаційний аспект податкового обліку
105	<i>Замула І.В.</i> Екологічний збиток: сутність і облікове відображення
108	<i>Зінкевич О.В.</i> Удосконалення організації обліку основних засобів: функціональний аспект
111	<i>Закершчич А.В.</i> Особливості раскрытия информации по финансовым

42	<i>Бурдюк Н.В.</i> Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту при оцінці якості контролю?
44	<i>Бутинцев Т.А.</i> Розвиток господарського контролю: проблеми XX-XXI ст.
46	<i>Бутинцев Ф.Ф.</i> Поняття «контроль» у науковій літературі
49	<i>Вагун О.В.</i> Побудова управлінського обліку витрат як інформаційної системи бюджетних установ
51	<i>Валінец В.І., Гордонюк Н.В.</i> Автоматизований облік запасів підприємств промислового харчування
53	<i>Вальська А.О.</i> Аспекти розвитку ринку праці та боротьби з безробіттям
56	<i>Гадзевич О.І.</i> Обліково-аналітична робота підприємств в умовах фінансової кризи
58	<i>Гато Мілтон, Канц Йозеф (Gato Milton, Kancz Jozef)</i> The Relation of Reliability and Accounting
59	<i>Ганусь В.О.</i> Основні засоби, основні фонди, основний капітал: визначення та змістоє навантаження термінів
60	<i>Глушук О.М.</i> Характеристики джерел даних для аналізу ймовірності банкруства
63	<i>Голов С.Ф.</i> Примари гармонізації
64	<i>Гордонюк В.Ю.</i> Інформаційне забезпечення системи управління витратами підприємств торгівлі
66	<i>Гришко А.П., Каца О.О.</i> Функціональний склад автоматизованої системи обліку для підприємств ресторанного господарства
69	<i>Гурька О.М.</i> Податковий менеджмент підприємства як інструмент оптимізації дільності суб'єкта господарювання
71	<i>Давидюк Г.М., Шалмова Н.С.</i> Проблемні аспекти визначення сутності аудиту та його функцій
72	<i>Давидюк Т.В.</i> Зміна концепції бухгалтерського обліку під впливом інституційних змін

Даньків Й. Я. к. е. н., професор,
Шевєра Я. В., викладач,
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

КОМПЛЕКСНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" визначає користувачів фінансової звітності, як фізичних та юридичних осіб, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень. У цьому стандарті зазначається, що фінансова звітність повинна задовольняти інформаційні потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітності, складеної з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб. [1, 3] Отже, основна мета складання фінансової звітності – надати користувачам, для прийняття рішень, повну, правдиву та неупереджену інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства не виконується, оскільки:

- фінансова звітність задовольняє інформаційні потреби, що є загальними для всіх груп користувачів (зовнішніх та внутрішніх);
- інформаційні запити різних груп користувачів є різномірними;
- фінансова звітність не забезпечує окремих користувачів усією інформацією, необхідною для прийняття ними ефективних управлінських рішень.

Тому актуальним, для національної фінансової звітності, є удосконалення комплексного та спеціалізованого інформаційного забезпечення незахищених (зовнішніх) груп користувачів. Удосконалення національної фінансової звітності передбачає підвищення її інформативності з найкращими споживчими та якісними характеристиками, що відповідають, та у повній мірі, задовольняють потреби користувачів та основну мету подання фінансової звітності.

Розробка комплексного інформаційного забезпечення вимагає розглянути інформаційні потреби користувачів фінансової звітності, які детально викладені у концептуальній основі подання фінансової звітності згідно Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). [2] На основі дослідження національних та міжнародних стандартів, можна визначити групи користувачів, та їх інформаційні потреби, що наведені в табл. 1.

Як видно з табл. 1, інформаційні потреби зовнішніх та внутрішніх користувачів є диференційованими та задовольняються на основі різних форм бухгалтерської звітності. Основна проблема національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності полягає в тому, що потреби державних установ (уряду) задовольняються через податкову звітність, вимоги до якої є дуже суворими. Власники (акціонери) та менеджмент підприємства задовольняють свої інформаційні запити управлінською (внутрішньою) звітністю, що визначається як найдостовірніша, в сучасних умовах діяльності

у бізнесі господарювання в Україні. Іншим групам користувачів фінансової звітності, що не є власниками (акціонерами, управлінським персоналом) чи державними органами, залишається приймати управлінські рішення в умовах високого ризику на основі недостовірних та виспривлених даних публічної фінансової звітності.

Таблиця 1 Користувачі фінансової звітності та їх інформаційні потреби

№ Групи	Інформаційні потреби користувачів	Звітність	
1	Інвестори	Здатність підприємства сплачувати дивіденди; прийняття рішень щодо придбання, утримання або продажу інвестицій	Фінансова
2	Акціонери	Здатність підприємства сплачувати дивіденди; прийняття рішень щодо придбання, утримання або продажу інвестицій	Управлінська фінансова
3	Працівники	Стабільність і прибутковість підприємства; збереження робочих місць, оплата праці та пенсійне забезпечення	Внутрішня (управлінська) фінансова
4	Позикодавці (у т.ч. банки)	Своєчасність повернення позики та отримання відсотків	Фінансова
5	Послачівники, кредиторів	Своєчасність оплати рахунків та виконання зобов'язань	Фінансова
6	Клієнти, замовники	Можливість отримання необхідних товарів і послуг	Фінансова
7	Уряд	Своєчасність і повнота сплати податків; визначення національної доходу і розподіл ресурсів	Податкова фінансова
8	Громадянська	Вплив діяльності підприємства на добробут та благополуччя країни (зайнятість, екологія та інше)	Фінансова Соціальна

Кризова ситуація, нестабільність та висока питома вага тіньової економіки, що характерна для України, ставять усіх користувачів фінансової звітності перед жорстким вибором альтернатив у процесі прийняття рішень. І особливо складним залишається процес прийняття управлінських рішень на основі публічної фінансової звітності, показники якої не відбивають об'єктивний фінансовий стан, результати діяльності та іншу інформацію про господарську діяльність підприємства, готуються з порушенням принципів складання фінансової звітності та не відповідають якісним характеристикам об'єктивної інформації.

Жодна з форм бухгалтерської звітності не забезпечує процес прийняття управлінських рішень та інформаційні потреби користувачів без економічного вичаду та додаткових розрахунків. Оскільки, основна мета економічного вичаду полягає в тому, щоб надати користувачам додаткову інформацію для прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень та частково відповідає основній меті подання фінансової звітності, то авторами пропонується удосконалення комплексного інформаційного забезпечення на основі:

- одності бухгалтерського обліку та фінансової звітності, економічного вичаду та інформаційних потреб користувачів, що повинні бути враховані у формах звітності;

- виділення груп(и) користувачів, в яких зацікавлене підприємство, та чий

Ефективне функціонування підприємств в агресивному конкурентному середовищі можливе за умови розширення номенклатури продукції, зменшення серійності виробництва продукції, скорочення економічних циклів життя виробів. Одним із ключових управлінських чинників, який забезпечує

СПОРІДНЕНА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ГІНЧІКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Лемків І. О., викладач Тернопільського національного економічного університету

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність підприємств";
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 "Подання фінансових звітів" (редакція до вжитку: <http://mifin.knu.gov.ua/docsite/92418/>);
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999р. №87.

інтереси будуть задовольнятися першочергово та у повному обсязі порівнянні з іншими групами користувачів. Розробка та узагальнення комплексного інформаційного забезпечення, які, в сукупності, забезпечать інформаційну базу даних, що придатна для прийняття управлінських рішень та зменшує ризик прийняття неефективних управлінських рішень.

Виділення основних груп користувачів фінансової звітності ґрунтується на припущенні, що задовольняти інформаційні потреби всіх груп користувачів на основі єдиної публічної фінансової звітності неможливо, оскільки наведені групи користувачів, для кожного підприємства визначаються потенційними. Мова йде про те, що фінансовою звітністю різних підприємств користуються окремі групи користувачів, що і виділяє їх з потенційних користувачів у груп(и), які є дієвими користувачами та приймають управлінські рішення.

Як показує аналіз табл. 1, найбільш незахищеними є групи користувачів, що приймають управлінські рішення на основі публічної фінансової звітності. Враховуючи низьку якість національної фінансової звітності, подальші дослідження будуть спрямовані на узагальнення інформаційного забезпечення фінансовою звітністю загаломого призначення саме інформаційних потреб незахищених зовнішніх груп користувачів, що здійснюватиметься на основі розробки спеціалізованих форм фінансової звітності, сучасних методів презентації облікової інформації, економічного аналізу, біодекетування тощо.

Узагальнення досвіду використання ідей такого варіанту стратегічного спорідненої диверсифікації.

Управління дозволяє констатувати, що найкращі варіанти спорідненої диверсифікації реалізуються через самостійне створення нових видів виробництва, використання тісно пов'язаних технологій, пошуки варіантів кращого використання виробничих потужностей та повного використання ресурсів і сировини, створення нового (або покращення) іміджу підприємства тощо. Отже, привабливість спорідненої диверсифікації як засобу підвищення гнучкості підприємства полягає у можливості використання вилгодного подання переваг, а ефективність таких управлінських кроків пов'язується із

позитивним впливом операційної гнучкості підприємства на зміни гнучкості передає операційну реакцію підприємства на зміни гнучкості ситуації і швидкий перехід на випуск нової продукції, у т. ч. за ринкової диверсифікації виробництва, яка дозволяє зменшити залекність підприємства від вузької товарної номенклатури.

Повна і швидкий розвиток диверсифікованих підприємств повною мірою уможливується з активізацією процесів конвергенції у глобалізованій економіці: в кінці XX століття серед 500 найбільших корпорацій США 90% з них існували у формі багаторазових компаній, більшість із яких мали у своєму складі виробництва більше 10 галузей, а найбільші включали 30-50 галузей [1].

К. Прахалад і Г. Хемел відзначають: «...Диверсифіковані компанії подібні до дерева, стовбур і найбільші гілки якого – ключові продукти, інші гілки – підрозділи, а листя, квіти і плоди – кінцеві товари. Кореневу систему, яка забезпечує живлення, підтримку і стійкість дерева, утворюють ключові компетенції. Аналізуючи товари, що виробляються конкурентами, не улаштує з потужності, які стоять за ними. Так, крона – окраса дерева. Але не варто вбувати і про корені» [2]. Отже, розробляючи варіанти можливої диверсифікації, підприємства повинні встановити можливість узагальнення переважних потреб ринкового середовища з власними цілями та інтересами, а також вгнутрішнім потенціалом розвитку.

Багатозначність поняття «диверсифікація» зумовлює виділення два основних різновиди цієї стратегії: споріднена і неспоріднена (чиста) диверсифікація. Споріднена диверсифікація забезпечує взаємозв'язок між існуючим і новим бізнесом підприємства. Такий стратегічний взаємозв'язок дає ефект синергії, тому І. Ансофф називає таку диверсифікацію синергічною. (через ознак спорідненої диверсифікації найчастіше теоретики і практики менеджменту називають такі її варіанти, як наявність однакових поставальників і ліквідних сировини, схожість технологій і подібні професійні навички та вимоги до персоналу, можливість використання подібних управлінських нововведень тощо. Важливою конкурентною перевагою спорідненої диверсифікації є здатність забезпечення єдності діяльності, розподілу ресурсів і ризику при одночасному розширенні ринків збуту і формування нових сегментів економіки, що дозволяє зробити висновок про можливість забезпечення економічного потенціалу стратегічної гнучкості підприємства на основі прийомів спорідненої диверсифікації.

Наукове видання

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ
АУДИТУ І ЗВІТНОСТІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ**

**Матеріали першої міжнародної науково-
практичної конференції
26-28 квітня 2010 р.
м. Ужгород**

Тези доповідей подано в авторській редакції

тираж 200 екз.

**Видруковано у приватній друкарні ПП Ловча Р.М.
свідоцтво серія Зг № 11
88000, м.Ужгород, вул.Белікокам'яна, 31**